

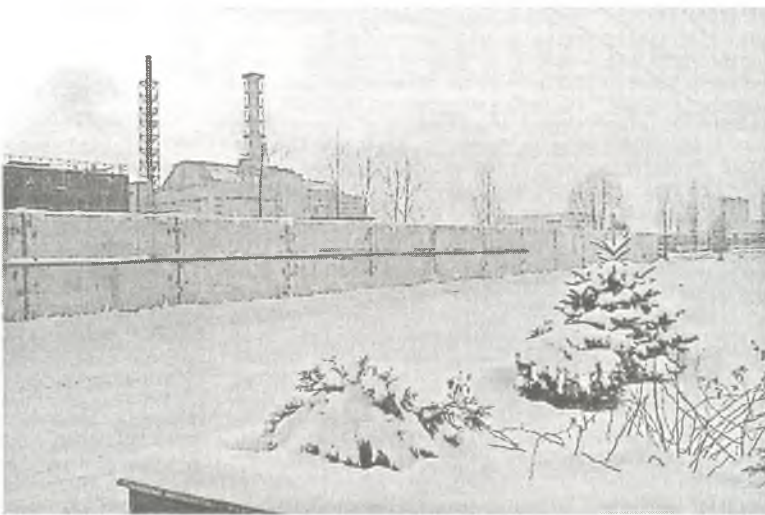
АТОМНИЙ "САРКОФАГ" У НЕБЕЗПЕЧНОМУ ІНТЕР'ЄРІ,

ЯКИМ Є У ЦЬЛОМУ ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ, ТАЇТЬ У СОБІ ЩЕ БІЛЬШУ ЗАГРОЗУ

Рівно 12 років тому було введено в експлуатацію об'єкт "Укриття" над четвертим зруйнованим енергоблоком ЧАЕС. Цій події, як ми вже повідомляли, традиційно була приурочена представницька Міжнародна конференція "Укриття-98", що проходила у Славутичі. Вона збрала більше двохсот фахівців і вчених з України, а також найрозвинутіших країн світу, чий науковий, фінансовий і технічний потенціал залучається до робіт на об'єкті.

На перший погляд, подібні зібрання, скільки б їх не проводили, мало що міняють на об'єкті підвищеної уваги і тривоги. Та, як було зазначено на нинішній конференції, такі зустрічі все більше перетворюються з обміну думками і пропозиціями в дієвий інструмент їхнього цілеспрямованого практичного застосування, ділового спілкування фахівців, об'єднаних єдиною метою.

Ні для кого не секрет, що в "Укритті" більш інтенсивно, ніж передбачалося раніше, проходять руйнівні процеси, збільшується рухливість радіоактивних матеріалів, а відтак залишається потенційно ядернебезпечне середовище. Розуміючи це, українські фахівці і вчені разом зі своїми зарубіжними партнерами крок за кроком відвойовували плацдарми безпеки, аби не залишити "бомбу уповільненої дії" нашим нащадкам. Справа ця, зважаючи на унікальність "саркофага", високої радіаційної поля і прогалани у пізнанні об'єкта - архіскладна. Тож і роботи з

убезпечення об'єкта ведуться не так швидко, як хотілося б.

Та, головне, що світова спільнота почала нарешті діяти згідно з узгодженням, технічно обгрунтованим і прийнятим Урядом України Планом дій (стабілізаційних заходів - SIP). На його реалізацію у Чорнобильському фонді "Укриття" ЄБРР вже зібрано майже 200 млн. "донорських" доларів (із 760-ти млн. передбачуваних).

Для того, щоб "привести в дію" виділені нам зарубіжні кошти, Україна має виконати і зустрічні зобов'язання перед Заходом - зробити свій конкретний внесок у вигляді оплат за певні роботи, - зазначив під час прес-конференції у Славутичі керівник "Укриття" Валентин Купний. - Скажімо, внесок України в План SIP наступного року має скласти 7 млн. доларів. При всіх наших труднощах очевидно: якщо сьогодні не забезпечити об'єкт "Укриття" необхідним, то з кожним наступним роком його дедалі деградуючий стан потребуватиме ще більше витрат. Незважаючи на сьогоднішню економічну скруту, ми знаходимо такі порозуміння з представниками законодавчої і виконавчої влади. Цього року вже освоєно близько 22 млн. гривень бюджетних асигнувань (при ліміті 24 млн.). Наступного ж

року у бюджеті України фінансування затратного, до речі, об'єкта "Укриття" буде йти окремим рядком, з кодом бюджетної класифікації.

Що ж до реалізації Плану дій, то нинішній рік вже приніс очевидні і серйозні практичні результати, інтегровані в SIP. Зокрема, за фінансової підтримки США і Канади відремонтовано і повністю відновлено експлуатаційну здатність вентиляційної труби, що обслуговує третій діючий і четвертий зруйнований енергоблоки. На цій стадії українськими підрозділами і організаціями набуто неоціненний досвід підготовки всього комплексу робіт в умовах великих радіаційних полів, у прокладанні шляхів підходу персоналу і транспортуванні механізмів. До речі, у рамках двосторонніх контрактів між енергетичними відомствами США і України, здійснюється велика частина першочергових робіт з реалізації завдань SIP. Так фахівці Тихоокеанської Північно-Західної Національної Лабораторії (місто Річланд, штат Вашингтон) розробили і збрали спеціально для "Укриття" пілотний зразок системи спостереження за ядерною безпекою об'єкта. Проїшовши міжнародну атестацію, це устаткування зараз проходить етап дослідної експлуатації. Таким чином, можна конста-

тувати, що нарешті створені всі передумови для об'єднання науково-технічного потенціалу найрозвинутіших країн з метою перетворення "Укриття" у безпечну систему.

Та незрівнянно більше завдань ще попереду. У прийняттю на конференції рішенні звернена, зокрема, увага на більш активне залучення потенціалу українських підприємств та науково-дослідних установ до робіт на об'єкті, вирішення питань його пожежної безпеки і, що особливо важливо, - створення надійної системи реабілітації здоров'я як штатного персоналу, так і того, який буде залучатися до повномасштабних робіт всередині "Укриття". Адже, скажімо, зміцнення у майбутньому вузлів обпірання балок Б-1 і Б-2, що є найбільш нетривким місцем під дахом "саркофага", потребує створення спеціальної інфраструктури для обслуговування цих робіт, на яких буде зайнята не одна сотня чоловік.

Від того, настільки ефективно будуть просуватися роботи на об'єкті "Укриття", - великою мірою залежать і майбутнє, і безпека ядерної енергетики, довіра до цієї галузі громадськості як нашої держави, так і усього світу.

У роботі цього форуму взяли участь: перший заступник міністра МНС України В. Холоша, заступник міністра Мінохорони природного середовища та ядерної безпеки А. Смишляев, заступник міністра Міненерго Г. Ярославцев, генеральний директор ВО "ЧАЕС" В. Толстоногов, мер міста Славутича В. Удовиченко та інші.

Володимир КОСТЕНКО.

**Фото
Миколи ПЕТРИЧЕНКА.**